

Lausunto

12.08.2022

Asia: VN/621/2022

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi jätelain muuttamisesta

Lausunto: Hallituksen esitys laiksi jätelain muuttamisesta

32 a § Yhdyskuntajätehuollon järjestäminen sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen uudistuksen yhteydessä

LAUSUNTO HALLITUKSEN ESITYSLUONNOKSESTA JÄTELAIN SIIRTYMÄSÄÄNNÖKSEKSI
YHDYSKUNTAJÄTTEEN JÄTEHUOLLON JÄRJESTÄMISVASTUUSEEN LIITTYEN

Kanta-Hämeen hyvinvointialueen näkökulmasta yhdyskuntajätteen jätehuollon kunnallista järjestämistä koskeva siirtymäsäännös on erittäin tarpeellinen.

Kolmen (3) vuoden siirtymäaika on kannatettava pituus valmistautua jätehuoltovastuun siirtymiseen hyvinvointialueille. Toivottavaa olisi, että ylipäätään tarvetta jätehuoltovastuun siirtämiseksi arvioitaisiin uudelleen. Laista tai saatavilla olevassa valmisteluaineistosta ei avaudu mitään tavoitellaan sillä, että yhdyskuntajätteen jätehuollon järjestämistä vastuu siirretään hyvinvointialueille.

Hyvinvointialueen näkökulmasta siirtymäaika lisää ennakoitavuutta ja takaa työrauhaa myös ympäristötyölle. Sekä ympäristötyötä että mahdollista tulevaa kilpailutusta varten tarvitaan esimerkiksi mahdollisimman eheä tilannekuva jätehuollon prosesseista, jätteiden määristä eri toimipisteissä sekä kokonaiskuva tulevaisuuden kehityksen kulusta, joiden mahdollisimman hyvää muodostumista siirtymäaika tukee. Hyvinvointialueen toimintatapoja, ohjeistusta ja resursointia on hyvä valmistaa ja yhtenäistää ennen jätehuollon kilpailutusta.

Sote-uudistuksen tarkoituksena ei kuitenkaan ole sisällyttää kunnallista jätehuoltoa muodostuville hyvinvointialueille. Kunnallisesta jätehuollosta vastaavat eri tahot kuin hyvinvointialueelle siirtyvät sosiaali- ja terveydenhuollon sektorit, joten yhdyskuntajätteen jätehuollon järjestäminen kuljetuksineen ja jatkokäsittelypaikkoineen on uusi tehtävä kaikille

toimijoille, jotka nyt liittyvät hyvinvointialueisiin. Kuntien tehtäviin yhdyskuntajätehuollon järjestämistä sen sijaan sopii hienosti, liittyen myös alueiden kehittämiseen ja yleiseen ympäristötyöhön.

Jätelakia uudistettaessa tai sote-uudistusta tehtäessä ei ole kiinnitetty huomiota uudistuksen vaikutukseen jätelain soveltamisessa. Muutos yhdyskuntajätteen jätehuollon järjestämistä vastuun siirtymisestä hyvinvointialueille ei perustu jätelain tavoitteisiin, vaan siihen, ettei hyvinvointialueita lasketa kunnallisiksi organisaatioiksi. Jätelakiin tulisi kirjata kunnallisen järjestämistä vastuun piiriin yhtä lailla myös hyvinvointialueilla syntyvä jäte, tällöin jätehuolto voisi jatkua samalla tavoin kuin ilman sote-uudistusta.

Kuntien järjestämistä vastuulla oleva yhdyskuntajätteen jätehuolto on määritelty jätelaissa sen mukaan, millaista toimintaa jätettä tuottavissa kiinteistöissä harjoitetaan. Kiinteistöissä, joissa on vaihtuvaa toimintaa, voi olla hankala kehittää jätehuolto pitkäjänteisesti, mikäli järjestämistä vastuu vaihtelee aina vuokralaisten tai toiminnan vaihtuessa. On myös tärkeää varmistaa, että kiinteistönomistajat voivat käyttää kiinteistöjään tehokkaasti ja ettei tilojen hallinta hankaloidu yhdyskuntajätehuoltovastuiden takia esimerkiksi tilanteissa, joissa vastuu siirtyy kunnalle tai kunnalta pois sen mukaan, kun toiminta kiinteistössä vaihtelee.

Vuokra-asetus ei tuonut selkeyttä tähän asiaan, vaan päinvastoin tuo ilmi ristiriitaisuuksia. Tällä hetkellä sote-palveluiden ja sairaanhoitopiirien yhdyskuntajätteet kuuluvat kuntien järjestämistä vastuulle. Jatkossa kunnallinen järjestämistä vastuu koskisi vain asumisessa sekä kunnallisessa hallinto-/palvelutoiminnassa syntyvän yhdyskuntajätteen jätehuolto riippumatta siitä, kuka kiinteistön omistaa. Hyvinvointialueiden toimintaa ei lasketa kunnalliseksi hallinto- ja palvelutoiminnaksi. Ilman jätelain muuttamista voidaan siis katsoa, ettei hyvinvointialueiden yhdyskuntajäte kuulu enää kuntien järjestämälle jätehuollolle.

Vuokra-asetuksessa määriteltiin kiinteistökohteiden jätehuoltomaksun kuitenkin sisältyvän kohteiden vuokraan yhdyskuntajätteen osalta. Tällöin ei voida olettaa, että hyvinvointialue järjestäisi itse yhdyskuntajätehuoltonsa niissä kohteissa, joissa toimii vuokralaisena kunnan omistamassa kiinteistössä. Vuokra-asetus on siis ristiriidassa jätelain kanssa.

Yhdyskuntajätteen määritelmää on tarkennettu jätelakiin vasta viime vuonna. Siirtymäsäännöksen tarkoittama yhdyskuntajäte olisi hyvä määritellä siten, ettei tule väärinkäsityksiä, mitä jättejakeita säännös tarkoittaa. Vähintäänkin olisi hyvä viitata jättesäätöasetuksen liitteen 3 jäteluetteloon, joka on EU-tasollakin hyväksytty.

Vastuu erityisjätteen ja vaarallisen jätteen käsittelystä on syytä luontaisesti kuulua kyseistä jätettä tuottavan toiminnan harjoittajalle erityisluonteensa vuoksi.

12.8.2022

Kanta-Hämeen Hyvinvointialue

Kanta-Hämeen sairaanhoitopiiri

145 a § Sidos- ja hankintayksiköitä koskevat erityiset säännökset

-

Vaikutusten arvioinnit

-

Helenius Jaana

Kanta-Hämeen hyvinvointitoimisto, valmistelu palvelutuotannon tukipalvelut - Kanta-Hämeen hyvinvointialue ja Kanta-Hämeen sairaanhoitopiiri